

ZÖLDPÉNZ, ZÖLDFOCI A VILÁG ELSŐ KARBONSEMLEGES FUTBALL- KLUBJA, A FOREST GREEN ROVERS ESETE

SZERZŐK: **PAPP-VÁRY ÁRPÁD FERENC** | TUDOMÁNYOS FŐMUNKATÁRS | SOPRONI EGYETEM LÁMFALUSSY KUTATÓKÖZPONT | KUTATÓ | NEUMANN JÁNOS EGYETEM (KECSKEMÉT) VÁROSMARKETING ÉS GEOSTRATÉGIA TUDÁSKÖZPONT | DÉKÁN | BUDAPESTI METROPOLITAN EGYETEM

E-MAIL: APAPPVARY@METROPOLITAN.HU

FARKAS MÁTÉ | PARTNER, HEAD OF CONTENT | JEANSDAY MARKETING

E-MAIL: FM@JEANSDAY.HU

Bambusz hulladékból és újrahasznosított műanyagból készült mezek, száz százalékban megújuló energiával működtetett stadion, organikus gyepszőnyeg, elektromos autótöltőállomások, valamint kizárólag vegán ételek a szurkolóknak és a játékosoknak. Az angol negyedosztályban szereplő Forest Green Rovers tíz év alatt vált egy majdnem csődbe ment brit félamatőr csapatból a világ első karbonsemleges futballklubjává. Példájuk mintát jelent a nagy labdarúgó-egyesületeknek és más sportágak képviselőinek is a környezeti fenntarthatóság terén.

Kevesen gondolnak a futball kapcsán a környezetszennyezésre, pedig a kapcsolat nyilvánvaló. A magasabb osztályban játszó klubok általában nagy, több ezer vagy több tízezer fős stadionokat üzemeltetnek. Az épületeket fűteni, hűteni, világítani kell, ami sok energiát emészt fel. Ahogy a foci-pálya karbantartása is: ahhoz, hogy gyorsabban nőjön a fű, nemcsak hogy rengeteg vízre van szükség az öntözéshez, de

a fű speciális éjszakai megvilágítása is elengedhetetlen, és persze a fűtésről is gondoskodni kell, hogy ne fagyjon meg a szépen gondozott gyep. Szintén sok energiát fogyaszthatnak a nagy kivetítők, az eredményjelzők, reklámtáblák. A szurkolók esznek-isznak a meccsek alatt, aminek kapcsán rengeteg műanyagszemét termelődik. A mosdókban is töménytelen vizet használnak el. E mellé jön még a játéko-

sok és a szakmai stáb utaztatása, nem is beszélve a szurkolók közlekedéséről, ami terhet jelent a városnak, idegenbeli szurkolás esetén pedig még nyilvánvalóbbak a környezeti hatások, például a szén-dioxid-kibocsátás. Egy-egy meccs nap tehát hatalmas terhelést képes okozni.

De miként lehet ezt a környezeti terhelést csökkenteni? A Sports Positive Summit 2021 januárjában publikált riportja szerint nyolc olyan terület van, ahol a kluboknak lehetőségük nyílik környezetkímélőbbben működni, közvetlen ráhatást gyakorolni. Ezek a következők:

- megújuló energiaforrások használata,
- energiahatékonyság,
- vízfelhasználás hatékonysága,
- környezetbarát közlekedési módok,
- hulladékkezelés,
- egyszer használatos műanyagok helyettesítése,
- növényi alapú vagy alacsony szén-dioxid-kibocsátással előállított élelmiszerek elérhetősége,
- kommunikáció, zöldcélok iránt elkötelezettség.

Bár a Sports Positive Summit az angol első osztály, a Premier League csapatait elemezte a fentiek alapján, a FIFA szerint a legzöldebb klub az angol negyedosztályban játszik. A Forest Green Rovers az ENSZ-től is kitüntető címet kapott: a világon elsőként érdemelte ki a karbonsemleges futballklub címet. Sőt, ma már a Premier League-csapatok képviselői is időről időre vizitálnak a Forest Green Roversnél, hogy megismerjék annak jó gyakorlatait, és más országok futballklubjai vagy akár más sportágak képviselői is rendre érdeklődnek.

CSŐD HELYETT ZÖLD

A futball óshazája kétségtelenül Anglia. Modern formájában itt jött létre először a sportág, ami mindmáig óriási népszerűségnek örvend.

Az első osztály, azaz a Premier League a világ legtöbb bevételt termelő bajnoksága, ahol a csapatok több tízezres telt házzal játszanak hétről hétre, ha a járványügyi korlátozások ezt nem lehetetlenítik el éppen. De még a negyed- vagy ötödosztályban sem ritka a többes nézőszám, ami meghaladja a magyar első osztályú bajnokik nézettségét. A gazdasági stabilitás ugyanakkor így sem feltétlenül áll fenn. Angliában is egyre több klub kénytelen szembenézni a csődeljárásokkal, és a megszűnés szélére kerülnek akár száz évnél idősebb, óriási tradíciókkal rendelkező egyesületek is.

Ezzel kellett szembenéznie a Nyugat-Angliában 1889-ben alapított Forest Green Roversnek is. Hogy milyen patinás klubról van szó, azt mutatja, hogy itthon a Ferencvárosi Torna Club csak tíz évre rá, 1899-ben jött létre. Igaz, a patina nem jelent feltétlenül eredményességet is az angol csapat esetében: a Forest Green Rovers mindig alacsony osztályban játszott, és hiába van Gloucestershire megyében a Real Madrid és a Barcelona El Clásicójának mintájára El Glosico, a Cheltenham Town elleni ütközetek aligha érdekelnek túl sok embert a helyieken kívül.

A Forest Green Rovers évek óta a túlélésért küzdött, az éves költségvetést a liga, az önkormányzat és helyi vállalkozók adományaiból toldozták-foldozták össze, napról napra élve. 2010-ben egy ilyen „kalapozó” akció közben találták meg

Dale Vince-t, a térség egyik legsikeresebb cégének, a megújuló energiával foglalkozó Ecotricitynek alapító-tulajdonosát. A klub azt kérte, hogy egy kisebb összeggel támogassa a csapatot, cserébe bármilyen megjelenési felületet megkaphat a mérkőzéseken. Ugyan tényleg bármit kérhetett volna, Dale Vince még ebben a felajánlásban sem látott üzleti értéket. Lokálpatriótaként azonban fontos volt neki a Forest Green Rovers, így „mindent vagy semmit” ajánlott: megveszi az egész klubot, de akkor az minden téren úgy lesz átalakítva, ahogy ő szeretné.

Szemléletében a környezettudatosság és az üzleti célok egyszerre kaptak szerepet: elhatározta, hogy megteremtí a világ első karbonsemleges futballklubját, ami nyilván a megújuló energiával foglalkozó cége, a szellemes nevű Ecotricity hírverését is elősegíti.

A szurkolók nem szeretik a változást, így nem vették jó néven, amikor egyik első lépéseként lecserélte a mezt, hogy abban a neonzöld, vagy más néven lime-zöld szín is megjelenjen. Az is kisebb botrányt váltott ki, hogy a címer színeit a Szent György keresztet – amely egyúttal Anglia zászlaja is – elhagyva fekete-zöld-fehérré változtatta. Sokan úgy érezték, hogy ezzel vállalkozása, az Ecotricity színeit erőlteti rá a klubra, ő azonban jelezte, hogy egyrészt a csapat nevében is szerepel a zöld szó, másrészt hogy az egyesület tényleg kizöldül, azaz a változás valós alapokon nyugszik, és nem pusztán a klubarculat újraterveléséről van szó.

NEM CSAK NEVÉBEN ÉL

A Forest Green Rovers stadionjába olyan organikus gyepszőnyeget telepítettek, amely nemcsak elvezeti, hanem összegyűjti és hasznosítja is az esővizet, biztosítva a locsoláshoz szükséges vízmennyiséget. A The New Lawn nevű stadiont teljesen megújuló energiából tartják fenn, az elektromos áram jelentős részét a stadion tetején elhelyezett napelemekkel termelik meg. A fűnyíró nemcsak hogy elektromos, de emberre sincs szükség a működtetéséhez, a GPS-koordináták alapján tájékozódva, automatikusan járja be a pályát, és nyírja le a fűvet. Azt a fűvet, amit nem

kezelnek semmilyen gyomirtó vagy permetező vegyszerrel, levégás után pedig újrahasznosítják: egy helyi farmer termőföldde komposztálja. A szurkolók önkéntesként való bevonását is komolyan veszik. Volt rá példa, hogy a jelentkező drukkerok tetőtől talpig környezetbarát festékkel festették át az épületeket, spórolva ezáltal a klub költségvetésén és nem terhelve a környezetet.

A játékosok meze 50 százalékban bambusz hulladékból, 50 százalékban újrahasznosított műanyagból készül. Apróság, de fontos részlet, hogy a mezeket foszformentes mosóporral mossák, a lehető legalacsonyabb hőmérsékleten.

A csapat száz százalékban elektromos járművekkel utazik, ezzel is csökkentve a szén-dioxid-kibocsátást. A szurkolókat is igyekeznek hasonlóra rávenni: az elektromos autóval érkezők a stadionnál elhelyezett töltőállomásokon tölthetik fel gépjárműüket, illetve népszerűsítik az autómegosztást is. A Forest Green Rovers a The New Lawn stadionba érkező és az idegenbeli mérkőzésekre látogató szurkolók szén-dioxid-kibocsátását úgy kompenzálja, hogy minden jegybe beszámít egy kompenzációs összeget.

SZINTLÉPÉS SZTÁRÉPÍTÉSSZEL

Bár a jelenlegi stadion is igen környezetbarát, már elkészültek a tervei az új stadionnak, melyet a legmodernebb fenntartható technológiákkal fognak felszerelni. Ráadásul ebben a zöldön kívül a klub nevében szintén szereplő erdő is meg fog jelenni: ez lesz ugyanis az első olyan sportlétesítmény, amely csak és kizárólag fából készül. A parkoló pedig valóban egy „parkban” lesz majd: 500 fát ültetnek és egy 1500 méter hosszú sávot alakítanak ki a stadion mellett a vendégek fogadására. Erre is utal a létesítmény neve: Eco Park.

Az Eco Park tervezője pedig nem más, mint a 2016-ban elhunyt Zaha Hadid sztárépítész, akinek tervasztalán olyan épületek születtek, mint a hongkongi innovációs torony, a kantoni operaház vagy a 2012-es londoni olimpiára elkészült vízisport-központ. Ennek ellenére az Eco Park környezetbarát koncepcióját 2019 közepén a helyi hatóság elsőre elutasította, de akkora felháborodást váltott ki döntésük, hogy a rendeletet később megváltoztatták, így még ugyanazon év végétől elkezdődhetek az építési munkálatok.

A fenti erőfeszítéseket már az Egyesült Nemzetek Szervezete is elismerte: 2018-ban a Forest Green Rovers lett a világ első karbonsemleges futballklubja. Ahogy Dale Vince tulajdonos ennek kapcsán fogalmazott: „kicsi klub vagyunk nagy ambíciókkal, és fantasztikus dolog, hogy közösen dolgozhatunk azon az ENSZ-szel, hogy a világban mindenhová elvigyük a fenntarthatóság üzenetét”. Miguel Naranjo, a UNFCCC (United Nations Framework Convention on Climate Change) programmedzserje pedig kiemelte: „A legszebb a Forest Green Rovers történetében az, hogy egy kicsi szervezet-ről van szó, korlátozott büdzsével, mégis rengeteget tesz

azért, hogy csökkentse környezeti lábnyomát. Ha pedig a Forest Green Rovers meg tudja mindezt tenni, akkor mindenki más is képes rá.”

KIZÁRÓLAG VEGÁN

A zöldklubmodellnek jelentős eleme a környezetkímélő vegán táplálkozás alkalmazása, népszerűsítése is. Az egyesület kommunikációja szerint az volt vegáná válásuk egyik fő oka, hogy a tömeges állattenyésztésnek kifejezetten negatív hatása van állatjóléti és környezetvédelmi szempontból.

Úttörő, innovatív törekvéseiket jelentős nemzetközi intézmények is elismerték. 2017-ben elsőként kapták meg a vegán minősítést bizonyító védjegyet a Vegan Societytől. Vörös húsokat ugyanis 2011 óta nem fogyasztanak a klubnál, 2015 óta pedig már csak vegán ételek vannak a menüben. Mindez nemcsak azt jelenti, hogy meccsnapokon a Forest Green Rovers büféiben kizárólag növényi alapanyagokból készült ételeket lehet vásárolni, hanem azt is, hogy a sportegyesület dolgozói, sőt a játékosok is vegán ételt kapnak nap mint nap. Senki, de senki nem hozhat be vagy ehethúst a klub területén.

Persze az elején ez sem tetszett sokaknak. Ahogy azonban Dale Vince fogalmazott: „A világ első vegán futballklubjává válni a legnehezebb dolog volt, amit csináltunk. És még ez se volt olyan nehéz.” Az edukáló üzeneteket sem gondolták túl: „Azt mondtuk a szurkolóknak: focimeccs hetente, kéthetente van, és mindössze pár óra az egész program. Akkor már miért ne ennének valami mást, miért ne próbálnának ki valami újat,

valami egészségeset és finomat, ahhoz képest, amit a hét összes többi napján fogyasztanak?” A végén az is kiderült, hogy a szurkolóknak tulajdonképpen ízlenek a vegán ételek: míg a nézők száma a négyszeresére nőtt, addig az ételadásoké az ötszörösére.

Mi több, a játékosokkal is jót tehetett a vegán étrend és az ennek köszönhető könnyebb emésztés, mert a korábban ötödosztályú Forest Green Rovers 2017-ben története során először feljutott a negyedosztályba. Ennek pedig a szurkolók is nagyon örültek, hiszen valljuk be, számukra a tabellán elfoglalt hely fontosabb, mint a fenntarthatóság. Az éghajlatváltozást és az ökológiai lábnyom csökkentését a fontossági sorrendben megelőzi a szomszéd város ellen elért hétvégi eredmény.

A kezdeti kritikák ellenére a szurkolók saját bőrükön is érezhetik az egyes intézkedések pozitív hatását. Az autómegosztással például nemcsak hamarabb, de olcsóbban is eljuthatnak a mérkőzésekre, és az ismeretségi, baráti körük is bővül általa. A vegán ételek révén megismernek egy, a klasszikus brit konyhától és gyorséttermi kínálatától különböző, annál egészségesebb étrendet. A megújuló energiák előnyeinek tanulmányozása után és azt követően, hogy látták a napelemeket a stadionban, jó néhány szurkoló napelemeket telepített otthonában. A szurkolók edukáltabb, tudatosabb fogyasztók lettek, ami érvényesül egyéb vásárlói döntéseikben, fogyasztói magatartásukban, illetve abban, hogy igyekeznek fenntarthatóbb módon élni, például nőtt az elektromos autó vásárlása is a körükben.

HÍRÜK A VILÁGBAN

A változásért tett erőfeszítéseknek az angliai és a nemzetközi szinten is meglett az eredménye. A Rovers hiába játszik csak a negyedosztályban (sőt nem is olyan régen még az ötödosztályban volt, mint már említettük), zöldfilozófiájuk és tevékenységük híre mindenhová eljutott. Olyannyira, hogy médiaelemzéseik szerint 2017 óta hárommilliárd embert értek el sajtómegjelenéseikkel! Sőt, a Forest Green Roversnek ma már húsz különböző országban van saját rajongói klubja. Amikor pedig az új mez megjelent, az első 24 órában 16 országból érkezett megrendelés, olyan helyekről is, mint például Dél-Korea, Malajzia, Hongkong és Ausztrália.

Az is nagy eredmény, hogy első osztályú futballcsapatok és más sportágak élklubjai is rendszeresen járnak olyan jó gyakorlatokat ellesni a Forest Green Rovershez, mint a vegán hamburger, az elektromosautó-töltős parkolók vagy a naplemek felszerelése – utóbbit az Arsenal a látogatás után meg is valósította. Vízitált már a Forest Green Roversnél az UEFA, a Bundesliga, a World Rugby, a Roland Garros, az EFL, a Sky Sport, sőt a Wembley-stadion delegációja is.

FENNTARTHATÓ SZPONZORÁCIÓ

Dale Vince és a csapat ügye mellé számos szponzor is odaállt az elmúlt években, hiszen bármilyen olyan szervezet/cég számára releváns értékajánlatot tudnak kínálni, amely szeretné hangsúlyozni klímavédő, zöld mivoltát. Az első és legfontosabb szponzori együttműködés természetesen a tulajdonos vállalatával, a zöldenergiát beszállító, modern szélenergia-üzemeket működtető Ecotricityvel alakult ki – hiszen az általa képviselt zöldértékekre épül a Forest Green Rovers paradigmaváltása. Ez a kapcsolat mára a szponzor számára is

sokkal gyümölcsözőbb lett, az extra médiafigyelem és az így kialakított kapcsolatrendszer marketingértékben is sokat tett hozzá az Ecotricityhez. Az első szponzorok között csatlakozott a Forest Green Rovers ügyéhez a Grundon is: ők hasznosítják újra a klub által termelt szemét száz százalékát. A világ első vegán futballklubja vízió elérésében pedig a Quorn nevű, vegetáriánus és vegán ételeket forgalmazó cég segítette a sportegyesületet.

Ezek a partnerkapcsolatok a tulajdonosváltás elejétől kezdve tartanak, vagyis a Forest Green Roversszel való együttműködés azóta mindegyik vállalat számára bevált és gyümölcsöző üzlet lett. Ami pedig a futballberkekben oly gyakran használt koponyaszimbólumot illeti, a Forest Green Rovers mezein is feltüntették a maguk változatát, köszönhetően annak az együttműködésnek, amit a Sea Shepherd nemzetközi nonprofit természetvédelmi szervezettel alakítottak ki.

BEFEKTETŐ FUTBALLSZTÁR

2020-ban aztán szintet léptek ezek az együttműködések. A klub új befektetője ugyanis nem más lett, mint Héctor Bellerín, az Arsenal (most kölcsönben a Real Betisnél játszó) profi labdarúgója, aki egy komoly összeg letétele után a második legnagyobb részvénytulajdonossá vált a Forest Green Roversben. Bellerín évek óta elkötelezett a zöldrértékek mellett, ő maga is vegán, emellett azt is vállalta, hogy a szezon minden egyes csapatgyőzelme után 3000 fa elültetését finanszírozza egy egyesületen keresztül. A 25 éves játékos azóta a közösségi oldalát is bevonta a Forest Green Rovers és az általuk képviselt ügy érdekében, milliókhoz eljuttatva ezáltal a fenntarthatóság és klímasemlegesség üzenetét. Bellerín egyben ahhoz is hozzájárult, hogy a klub még stabilabb pénzügyi alapokon nyugodjon.

És hogy mi jöhet ezután? Az egyesület most arra törekszik, hogy az általa képviselt értékeket világszinten kiterjessze. Ahogy az egyik marketingvastörvény szól, elsőnek lenni valamilyen az egyik legfontosabb az üzleti sikerhez. Mivel a Forest Green Rovers lett az első karbonsemleges futballklub a világon, mindenki hozzáköti ezt a jelzőt, így más egyesületek már nem foglalhatják el a vezető szerepet. Követők viszont biztosan lesznek, ha pedig a fenntarthatóság általuk is nagyobb teret nyer, az az egész bolygónak jót tesz.

Ahogy Dale Vince fogalmazott: „Remek dolog elsőnek lenni, de azt hiszem, csak idő kérdése, hogy a nagyfiúk, mint a Real Madrid, a Manchester United vagy a San Francisco 49ers, elkezdjék követni a példánkat.” De más klubok is nekiláthatnak a fenntarthatósággal foglalkozni. Ennek kapcsán nekik is fontos tanács, hogy „nem azon kell aggódnia, amire nincs ráhatásunk, hanem arra kell fókuszálnunk, amit egy klub meg tud tenni a környezet védelme érdekében” – mondta az üzletember.

A MÁRKAMONITOR ÉVES ELŐFIZETÉSI DÍJA 7800 Ft

RENDELJE MEG ONLINE:

[HTTPS://MARKAMONITOR.HU/LAPRENDELES/](https://markamonitor.hu/laprendeles/)